Labuschagne, 2,500; Johanna Labuschagne, 2,500; Helena Botha, 2,500; Christina Botha, 3,000; Christina Paiva, 2,500; Aletta Venter, 2,500; Albertina Alberts, 5,000; Johanna Robberts, 5,000; Catharina de Flamming, 1,500; Pieternella Venter, 5,000; samen 79,000 reis.

Lijst van Br. P. Alberts: Petrus Alberts, 5,000; Barend Alberts, 5,000; Gert Alberts, 5,000; Gert Alberts, 5,000; Gert Alberts, 2,500; Andries Kok, 5,000; Piet Kok, 5,000; Stefanus Oosthuisen, 2,500; Stefanus du Plessis, 5,000; Philip van der Walt, 5,000; Jan Scholz, 5,000; samen 50,000 reis.

Lijst Zuster Francina Scholtz: Pieternella Alberts, 5,000; Francina Scholtz, 5,000; Johannes Kok, 5,000; Geertruida Alberts, 5,000; Geertruida du Plessis, 5,000; Johanna Oosthuysen, 2,500; Cecilia van de Merwe, 3,000; Johanna van de Merwe, 2,500; Alewijn Smit, 2,500; Geertruida Alberts, 5,000; Albertina Alberts, 5,000; Gerbrecht Alberts, 5,000; Maria Alberts, 5,000; Martina Alberts, 5,000; Johanna van der Walt, 2,500; samen 63,000 reis.

Oom Sarel weet niet waarover hij zich 't meest mag verblijden: de hartelike samenwerking der gemeente; de grote dankbaarheid voor de gezegende kerkhervorming, of de warme, kristelike toon van de kollekte lijst.

Oom Sarel is dankbaar gestemd jegens die Broeders en Zusters daar in de verstrooiing. Hoe goed hebben ze daar, hoewel herderloos, hun kristelik leven weten te bewaren: hoe goed verstaan zij de Schriften.

Wij danken den Heer dat Hij door zijne genade die broeders en zusters zo heeft bewaard, dat zij ons in Transvaal tot een beschamend voorbeeld zijn. De Heere zegene hen en beware hen bij zijne gemeenschap door een overvloedige genade in onze Heiland Jezus Kristus.

De volgende maand hoop ik verslag te doen van de opbrengst van deze kollekte, en de sedert April ingekomen giften , daar het verslag anders te lang wordt.

OOM SAREL.

Wij lezen in de kroniek van het Gereformeerd Kerkblad van 15 April 1919:

"Wat ons onder meer belangrijk toeschijnt, is die rapport van de penningmeester van de konferentie van Sabbattariers in Bloemfontein gehouden, die heel Zuid-Afrika en bovendien nog Rhodesia en Nyassaland vertegenwoordigt. De penningmeester heeft verklaard, dat die Sabbatariers over de gehele wereld het beginsel aangenomen hebben om tienden te geven van al hunne inkomsten. Die tienden worden getrouw in die konferentie kas gestort en daaruit worden die Evangelisten onderhouden. Die tienden in de laatste twee jaar in de Zuid Afrikaanse konferentie kas gestort bedragen de som van £18,219 16s. 1d. Dat wil zeggen, dat elke blanke Sabbatarier £16 2s. 6d. gestort heeft in die tijd van twee jaar. Door geheel Afrika werd bijgedragen £23,571, ene vermeerdering van £5,480 in die laatste twee jaar. Uit bovengemelde sijfers blijkt: 1e. dat die Sabbatariers nog niet dood zijn, maar vooruitgaan, altans geldelik; en 2e. dat zij heel wat over hebben voor hunne zaak."

Tot zover het "Kerkblad."

Wij vragen, waar is nu dat schelden op de leraars der kerken, die zoals de Sabbatariers zeggen, alleen voor geld dienen, wanneer zij zelf zoveel opbrengen voor het onderhoud hunner Evangelisten?

Waarom gaan zo vele leden der kerken naar die Sabbatariers over, die als leden der kerken niets doen, en als Sabbatarier zoveel moeten, kunnen en willen opbrengen? Waarom spiegelen zich onze kerkleden niet aan dat voorbeeld en houden op met altijd te klagen, dat zij zo veel moeten doen en ten slotte zover achter blijven?

Is offervaardigheid alleen het kenmerk der sekten?

VERSLAG VAN DE KASSIER VAN HET THEOL. KWEEKSCHOOL.

Lopende van af 1 Januarie 1919 tot en met 30 April 1919.

1919. ONTVANGSTEN.			
1 Januarie: Aan Saldo op handen in Bank	£311	4	4
30 April: Aan Finansiele Kommissie	361	1	0
	£672	5	4
1919. UITGAVEN.			
30 April: Bij Prof. Greyvensteyn	£200	0	0
30 April: Bij Studenten toelage	145	0	0
30 April: Bij Algemene uitgaven: Ries- en Verblijfkosten	18	19	0
30 April: Bij P. S. Grobler: Assurantie	19	11	0
1 Mei: Bij balans in Bank	288	5	4
	£672	5	4

Korrect.

J. A. MALHERBE,
Kassier, Kweekschool.

Potchefstroom, 1 Mei 1919.

Mevrouw P. VAN DRIMMELEN wenst ook namens hare kinderen en verdere familie haar hartelike dank te betuigen voor de vele bewijzen van hartelike deelneming ondervonden bij het zware verlies door haar geleden bij het overlijden van haar diep betreurde echtgenoote.

Zij is gewond, doch niet gebroken, dank zij de Heer.

Pietersburg, 6 Mei 1919.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

ADVERTENTIEN.

Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt.

Familieberichten **6d.** per regel.

Prijs per Jaargang **7s. 6d.** vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan

de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.

Alle brieven voor de Administratie te zenden aan

Mevr. J. A. WORMSER, Schoemanstraat 607, Pretoria.

No. 12. PRETORIA, 15 JUNIE 1919. JAARGANG X.

"HET IS ZALIGER TE GEVEN DAN TE ONTVANGEN."

Ik heb u in alles getoond, dat men, alzoo arbeidende, de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden van den Heere Jezus, dat hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven, dan te ontvangen.

Hand. xx:35.

De apostel Paulus beriep zich, toen hij van de Kerk te Ephese voor altoos afscheid nam, op een woord van Jezus, dat in de Evangeliën niet voorkomt, en dat alzoo door de mondelinge overlevering ter zijner kennisse was gekomen.

Lange jaren zag men hierin iets buitegewoons, en ging hierbij eigenlik van de geheel averechtse onderstelling uit, dat we in de vier Evangeliën eigenlik alles bezitten wat Jezus in die drie jaren van zijn aardse omwandeling van zich liet uitgaan.

Tans is men gelukkig almeer van deze uiteraard geheel valse voorstelling teruggekomen.

Al wat we van Jezus woorden en gesprekken in de vier Evangeliën bezitten mogen, vormt saam niet meer dan wat zich binnen een tweetal weken, hoe ruim ook berekend, betuigen liet. Rekent men nu, dat we van de dertig eerste levensjaren van de Kristus niet anders bezitten dan zijn korte uitlating tot Maria: "Wist gij niet, dat ik zijn moest in de dingen mijns Vaders?" dan spreekt 't toch van zelf, dat uit de eerste dertig jaren van Jezus' leven al wat hij sprak en betuigde, onherroepelik te loor is gegaan.

Nu mag men intussen nimmer zeggen, dat Jezus eerst na zijn Doop en na de Verzoeking met hogere wijsheid is vervuld geworden. Van het gebeurde in de tempel, toen Jezus eerst twaalf jaren oud was, vernemen we toch, dat Jezus drie dagen lang met de leraren in de tempel de heilige dingen besprak, en dat dit spreken van Jezus reeds destijds die hooge vlucht nam, die maakte dat allen die hem hoorden, "zich ontzetten over zijn verstand en over zijn antwoorden."

Van zelf nam dit in de achttien lange jaren, die vóór Jezus Doop, hierop volgden, nog gestadig toe. Ware het ons dan ook gegund alles saam te lezen, wat Jezus ook in die eerste dertig jaren over de heilige dingen betuigd heeft, het zouden ganse boekdeelen vormen. Zelfs is niet uitgemaakt, dat Jezus niet ook geschreven heeft.

Wat vast stáat is alleen dit, dat naar Goddelike beschikking, al dit overige voor ons te loor is gegaan; dat 't naar Goddelik bestel ons niet bereikt heeft; en dat van Godswege aan de Kerk niet anders gegeven is, dan wat we tans in de vier Evangeliën bezitten.

Uitzondering maakt hierop dan ook eeniglik deze korte aanhaling van Paulus te Ephese: "Gedenkt aan de woorden van den Heere Jezus, dat hij gezegd heeft: "Het is zaliger te geven dan te ontvangen."

Van zelf kennen we ook de woorden die de Kristus tot Paulus bij zijn bekeering sprak of later tot hem richtte, en zo ook wat Johannes op Pathmos beluisteren mocht; maar wat aangaat de grote prediking die Jezus in de drie jaren van zijn openlik optreden onder het volk van Israël hield, bezitten we buiten hetgeen de vier Evangeliën ons bieden, niet anders dan deze éne diepzinnige uitspraak des Heeren, dat het "zaliger is te geven dan te ontvangen."

Diepzinnig is dit kernachtige zeggen van Jezus met het oog op de tweestrijdigheid, waarvoor het ons plaatst.

Bij Lukas (VI:20 v.v.) lezen we toch vlak omgekeerd, dat juist de armen, die niet geven kunnen, maar van het ontvangen leven moeten zalig worden gesproken. "Zalig zijt gij, armen, want uwer is het Koninkrijk Gods. Zalig zijt gij die nu hongert, want gij zult verzadigd worden. Zalig zijt gij, die nu weent, want gij zult lachen."

Uiteraard mogen we deze aanhalingen uit Lukas niet verwarren met de Zaligsprekingen uit de Bergrede, die Mattheus ons bericht. Herhaaldelik en op allerlei manier zijn er Zaligsprekingen van Jezus uitgegaan, en zulks in tweeërlei, zeer onderscheiden zin. In de Bergrede is 't al geestelik geduid en geestelik te verstaan, doch bij andere gelegenheden bezag Jezus het Zalig zijn niet van den geestelike, maar van den maatschappelike kant, en zo is 't ook in het kernachtige zeggen, waarop Paulus bij zijn afscheid de broeders van Eleze wees. Toen toch legde de Apostel er nadruk op, dat hij in de drie jaren die hij te Efeze als leraar optrad, geenerlei inkomen genoten had, maar geleefd had van eigen handenarbeid in de zeilmakerswinkel. "Ik heb niemands zilver of goud of kleeding begeerd, en gij weet zelve, dat deze handen tot mijn nooddruft, en dergenen die met mij waren, gediend hebben. Ik heb er in alles getoond, dat men door alzoo te arbeiden de zwakken moet opnemen, en 't woord van Jezus moet gedenken, dat het zaliger is te geven dan te ontvangen."

Natuurlijk volgt hieruit in 't minst niet, dat de Dienaren des Woords in de eenmaal gevestigde Kerken, niet mildelik door de Kerk moeten verzorgd worden. Er wordt alleen mee gezegd, dat de apostelen een geheel exceptioneele positie innamen, en dat hun positie tegenover de Kerken een volstrekt vrije en geheel onafhankelike moest zijn, en tot aan hun dood toe moest blijven.

Doch nu ontwikkelt zich van zelf voor de behoeftigen en meer gegoeden tweeërlei geheel uiteenlopende positie, en zulks al naar gelang ge met hun wederzijdse verhouding in het burgerlike leven rekent, of eeniglik vraagt naar beider verhouding tot hun God.

Rekent ge eeniglik met beider verhouding tot hun Vader in de hemelen, dan zijn zalig te spreken de behoeftigen, de armen, de lijdenden op aarde. Dan toch is derzulken leven op aarde wel gedrukt en kommervol, maar indien dit lijden hen te inniger aan God verbindt, wacht hen te rijker vergelding hiernamaals, en is er te rijker zaligheid voor hen weggelegd. "Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden."

Maar heel anders staat het natuurlik in de onderlinge verhouding van wie uitdeelen kan en van wie in 't gebrek zijn nooddruft van de broederen moet inwachten. Dan toch ligt er in ons betoon van barmhartigheid een ons van God verleende genade, die ons innerlik rijk maakt met een genade waar we onzen God voor danken.

Van zelf doelt dit alleen op de oprechte gever, d.i. op de gever die geeft om Gods wil en als gevolg van de aandrang dien God op zijn innerlik leven uitoefent. Al wie de arme geeft om te pronken met zijn milddadigheid, of om in invloed onder de schare te gewinnen, of om op zijn goede werken zijn hope te gaan bouwen, is hierbij van zelf uitgesloten. Voor dezulken kan hun mildheid eer tot een vloek, dan tot een zegen worden. Van een zaligspreking kan bij zulke zichzelf zoekende gevers dan ook nimmer sprake zijn.

Maar is het geven echt, uit innerlijke liefdesdrang, uit een natrilling van Goddelike barmhartigheid in het verborgene van ons gemoed, en geeft God ons dan te beschikken over heel wat geld en goed, waarmee we weldoen kunnen, dan, ja, ligt hierin een zaligheid, waarvoor we onze God te danken hebben, en het is die zaligheid die ten eenenmale gemist wordt door de armen en behoeftigen, die de gave vragen en aannemen moeten, om te kunnen leven.

En daarom blijft 't beide gelden.

Zalig is de arme, die, in zijn nood en gebrek, tot zijn God blijft roepen, en door wat hij hier leed, wint voor eeuwig.

Maar ook omgekeerd, is zalig de milddadiglik door zijn God bedeelde, die in wat God hem gaf, het middel ontving, om zijn God bij de arme te verheerliken.

Dr. A. K.

OVER BOEKEN.

Die Afrikaner kind. Leesboek vir Standerd IV.

Wij geven aan een onderwijzeres dit boekje ter beoordeeling en zij schrijft: "Die Afrikaner kind sal baje in die smaak van die kinders val. Die stories is mooi en interessant, en die spelling is tamelik suiwer, en dit is al 'n groot aanbeveling. So ver is dit die eerste Afrikaanse leerboekie vir Std. IV., en al is dit 'n beetje maklik, sal dit goed wees vir een leesboek in skole."

Die Afrikaner kind. Leesboek vir Standerd III.

Wij hebben dit boekje laten lezen door een dochtertje in Standard II. Zij zei: "'t Is mooi en niet te swaar om te lees. Ook die prentjes is mooi."

Beide schoolboekjes zijn uitgegeven te Bloemfontein bij de Nationale Pers, Bep.

Het oordeel van een onderwijzeres en een kind is meer waard dan 't mijne. Ik hoop, dat die boekjes op de scholen gebruikt worden. Ze zien er netjes uit, de prentjes zijn goed, de druk is helder en flink.

Die Landbouw Weekblad. Uitgevers: de Nationale Pers, Bpkt., Bloemfontein. Intekengeld per jaar 10/-.

We hebben heel wat Landbouw maand en weekbladen, maar allemaal in 't Engels geschreven. Nu is er een verschenen in 't Afrikaans, onder redaktie van Dr. F. E. Geldenhuijs, B.A., B.Sc. enz. Met wil voorzien in de behoefte aan lektuur, inlichtingen en oplossing van kwesties op 't landbouwgebied bij de Afrikaanse Boer.

't Eerste nummer, verschenen 21 Mei, is zeer goed gedrukt met mooie prentjes, veel advertenties, en heeft stukken van Johan H. Schoeman, kennis van Landbouw; J. A. Pot: Waarschuwings en Raad aan eerstbeginnende boeren; G. J. Bosman: Geschiedenis van die Mielieplant; Reyneke: Vluchteteelt, over skapen, de landbouwschool te Potchefstroom: over hoenders en over wijnbouw.

Voor alle takken van landbouw in de Unie dus iets. Ook voor de Boer-vrouw is er leesstof.

Wij denken, dat elke Afrikaner die Hollands spreekt en leest, dit blad moet kopen en lezen. 't Zijn alle echte Afrikaners, die 't schrijven en uitgeven: de prijs is niet te hoog.

HOOG EERWAARDE ALGEMENE KOMMISSIE. NEDERDUITCH HERVORMDE KERK IN ZUID AFRIKA.

15 April, 1919.

Hoog Eerwaarde Heeren!

De Noordelike Ringsvergadering onzer kerk werd dit jaar gehouden te Nijlstroom op 27 Maart en volgende dagen.

Van alle gemeenten waren er jaarverslagen ingekomen, behalve van Waterberg, welke kerkeraad verzocht werd alsnog zijn verslag op te zenden naar de Scriba. Naar aanleiding van de bespreking dier verslagen is er weer dit jaar een herderlike brief van de vergadering uitgegaan naar alle kerkeraden van den Ring om hen aan te moedigen en te wijzen op de tekortkomingen. Over andere zaken rapporteerden de benoemde Kommissie in gunstige zin, behalve over het kasboek van Waterberg.

Verder werden de volgende besluiten genomen:

1. De gemeente afdeling Roossenekal van Middelburg te stichten tot ene afzonderlike zelfstandige gemeente met 't Nachtmaal van de eerste Zondag van Mei a.s. te Roossenekal.

2. Het onder de aandacht van de Algemene Kommissie te brengen dat gedurig door de Kapelaan van Robertshoogte verlof wordt gevraag om Hervormde jong mensen aan te nemen, of door Ds. Bosman te doen aannemen; en de Algemene Kommissie vriendelik te verzoeken stappen te nemen om toe te zien dat door geen enkele kerkeraad zulk verlof zal worden toegestaan, aangezien er genoeg gelegenheid is in Pretoria om in de Hervormde Kerk aangenomen te worden.

3. In zake het Rooth-rapport: dat de vergadering als ideaal stelt totale prohibitie, maar rekenende met de moeielikheden, meent dat de tegenwoordige drankwet moet worden herroepen en wetgeving moet worden ingediend op de lijnen, neergelegd in het Rooth-rapport als proefmiddel en prohibitive belasting moet worden gelegd op ingevoerde alkoholiese dranken.

(Dit is een voorstel van Ds. van Broekhuizen dat hij van plan is ook op de a.s. Algemene Kerkvergadering in te dienen.)

4. Naar aanleiding van een brief van de Kerkeraad van Erasmus die de grensregeling van de gemeente Eendracht heeft goedgekeurd op een brief van de Oostelike Ring: de Kerkeraad te wijzen op het feit, dat hij toegestemd heeft in de kerkelik onwettige handelwijze, aangezien de Noordelike Ring in deze zaak is voorbij gegaan; tevens de Oostelike Ring aandachtig te maken dat haar handelwijze zowel wat betreft Erasmus als Middelburg onwettig is.

5. De Rings Kommissie bestaat uit Ds. A. Murray, Voorzitter; Ds. H. Fourie, Scriba; en de ouderlingen J. H. Vorster, J. P. Prinsloo en C. J. Joubert.

6. De aanvraag van zekere gemeenteleden van Middelburg om bij Erasmus te mogen aansluiten is afgewezen.

7. De consulentsschappen zijn als volgt geregeld:

Ds. A. Murray, consulent van Erasmus en Lijdenburg.

Ds. van Broekhuijzen, consulent van Pietersburg, Waterberg en Rustenburg.

Ds. H. Fourie, consulent van Pretoria, Zoutpansberg, Middelburg en Roossenekal.

De volgende vergadering wordt bepaald op

Donderdag voorafgaande aan de eerste Zondag van April 1920 te Pretoria.

H. C. M. FOURIE, Scriba.

VERSLAG VAN DE 10e VERGADERING VAN DE OOSTELIKE RING.

Gehouden te Standerton op 10 en 11 April 1919.

De afteredende Voorzitter, Ds. Jac. van Belkum, opende de vergadering door te laten zingen en voor te gaan in het gebed en met een woord van welkom aan al de afgevaardigden, waarin hij ook overleden Ds. P. van Drimmelen van Pietersburg gedenkt, die zijn leven heeft afgelegd op het slagveld van het Koningrijk der Hemelen.

Al de 16 gemeenten zijn vertegenwoordigd, behalve Piet Retief.

De openingsrede door de Voorzitter uitgesproken over 1 Tim. 4:1—16 herinnerde de vergadering aan haar heilige roeping, als voorgangers der gemeente.

Als Voorzitter en Scriba worden herkozen Dii. Jac. van Belkum, en L. E. Brandt; Ds. J. J. Prinsloo werd secundus Voorzitter en Ds. Barger secundus Scriba. Ds. Strydom, die een beroep in de Westelike Ring heeft aangenomen en reeds van Krugersdorp was losgemaakt, wordt in de vergadering verwelkomd met adviseerende stem.

Naar aanleiding van het verslag der Rings Kommissie wordt gehandeld over een vierde Ring, maar dit wordt onder de omstandigheden onwenselik geacht; wel wordt door de afgevaardigden van Krugersdorp gesproken over het plaatsen van die gemeente bij de Westelike Ring, hetgeen naar de Algemene Kerkvergadering zal worden opgezonden.

De Voorzitter spreekt over het gebrek aan predikanten, en moedigt aan jonge mannen uit de gemeente tot de studie op te leiden; er is nog zoveel werk behalve in de bestaande gemeenten, o.a. onder de uitgeweken in Oost en West Afrika en onder de arme blanken in ons midden en voor de zending.

De Rings Kommissie doet ook verslag van de persoonlike kerk-visitatie gedurende het jaar gehouden en wordt gedankt voor het goed werk daardoor verricht.

Om de grenslijnen tussen de gemeente Bethal en Trichardtsfontein vast te stellen werd ene Kommissie benoemd bestaande uit een ouderling van elke gemeente en een lid van de Rings Kommissie om de gemeenteleden van de lijnsplaatsen te bezoeken en op te nemen en verslag te doen aan de Rings Kommissie.

Als leden der Rings Kommissie werden gekozen Ouderlingen F. G. A. Wolmarans, P. L. Moolman en M. J. L. Grobler als primi en J. P. Prinsloo, J. B. Lindeque en J. G. H. Pretorius als secundi.

In de consulentschappen kwam enige verandering door het vertrek van Ds. Strijdom en de verhuizing van Ds. Prinsloo naar Standerton, zo dat nu:

Ds. J. van Belkum is consulent van Volksrust, Vrede, Standerton en Trichardtsfontein.

Ds. L. E. Brandt is consulent van Vereeniging, Krugersdorp en Heilbron.

Ds. J. J. Prinsloo is consulent van Ermelo-Chrissiesmeer, Heidelberg, Memel, Piet Retief en Utrecht.

Ds. A. J. Barger is consulent van Johannesburg, Oost Rand, Bethal en Eendracht.

De volgende Ringsvergadering wordt bepaald te Vereeniging in 1920.

De vragen van Art. 33 over de kerkvisitatie werden in de volle vergadering behandeld aan de hand van het Rapport van de Kommissie die deze had nagezien, waarbij zeer belangrijke diskussies gevoerd werden.

Van de gemeenten Volksrust, Piet Retief, Memel, Eendracht en Bethal waren geen jaarverslagen ter vergadering.

De groote questie van de drankwet werd ook breedvoerig besproken en besloten daarover een beschrijvingspunt naar de Algemene Kerkvergadering op te sturen.

Na de gebruikelike dankbetuigingen werd deze zeer goed geslaagd vergadering door de Voorzitter gesloten, terwijl de Scriba het dankgebed uitsprak.

get. L. E. BRANDT,
Scriba van de Oostelike Ring.

Potchefstroom, 19 Mei 1919.

Den HoodEerw. Heer
Scriba van de Algemene Vergadering
der Nederduitsch Hervormde Kerk.

HoogEerwaarde Heer!

De vergadering van de Westelike Ring had dit jaar zitting te Potchefstroom op 15 April.

Er ontstond al dadelik moeielikheid over de zittingneming van de Scriba, die beroepen naar ene andere gemeente, demissie van de vorige gemeente ontvangen had, maar nog niet was bevestigd in de nieuwe gemeente. Art. 31 der wetten

maakt geen voorziening in zo'n geval, en hoewel de Scriba zitting gegeven werd, moet dit toch onder de aandacht van de Algemene Kommissie gebracht worden.

Al de gemeenten behorende tot deze Ring waren vertegenwoordigd; terwijl de predikanten van Klerksdorp, Zwartruggens, en Lichtenburg, de Scriba en de emeritus Predikant Ds. C. W. du Toit ter vergadering waren.

Nadat de predikant van Zwartruggens de openingsrede had uitgesproken, werden gekozen:

Als Voorzitter: Ds. P. W. Ennis van Klerksdorp.

Als sec. Voorzitter: Ds. J. J. Kuhn van Zwartruggens.

Als Scriba: Ds. S. Vermooten per predikant van Potchefstroom.

Als sec. Scriba: Ds. P. J. Eberson van Lichtenburg.

Terwijl voor de Rings Kommissie gekozen worden:

Br. A. H. Klazinga, Lichtenburg; sec. F. W. C. Buytendag, Ventersdorp.

Br. A. H. Koomans, Potchefstroom; sec. W. Opperman, Bloemhof.

Br. A .J. Els, Zwartruggens; sec. S. J. Joubert, Marico.

Uit het verslag der Rings Kommissie bleek dat in 't afgelopen jaar er niets biezonders was voorgevallen, hoewel in 't financiele rapport geklaagd werd, dat de Ringsbijdragen niet geregeld opgezonden worden.

Volgens verslag van de Commissie benoemd tot 't nazien van de ekstrakten uit Doop- en Lidmatenregisters blijkt dat door de Scriba's der verschillende gemeenten goed werk is gedaan.

Ook de kasboeken geven meer tevredenheid. Het getal gemeenten, waarvan de Voorzitter der Financieele Kommissie meldt, "dat alles in orde is" groeit aanmerkelik.

De godsdienstige en zedelike toestand in de gemeente schijnt in vergelijking met de vorige twee jaren ook veel verbeterd. Slechts van ene gemeente wordt gezegd dat de onverschilligheid met de jaren toeneemt.

Twee beschrijvingspunten van belang werden besproken, n.l., de goedkeuring van 't Rooth-rapport, in zake de drankkwestie, en de armen der gemeente.

Het eerste werd als beschrijvingspunt naar de Algemene Vergadering verwezen, en bij het tweede werd besloten bij de Kerkeraden aan te dringen op nauwkeurig onderzoek en betere verzorging der armen.

De consulentsschappen werden als volgt geregeld:

Potchefstroom: Ds. P. W. Ennis.
Klerksdorp: Ds. J. J. Kuhn.
Makwassie: Ds. J. J. Kuhn.
Bloemhof: Ds. J. J. Kuhn.
Wolmaransstad: Ds. P. W. Ennis.
Venterskroon: Ds. P. W. Ennis.
Ventersdorp: Dr. P. J. Eberson.
Bechuanaland: Ds. P. J. Eberson.
Lichtenburg: Ds. S. Vermooten.
Marico: Ds. S. Vermooten.
Zwartruggens: Ds. S. Vermooten.

Ik heb de eer te zijn,
HoogEerwaarde Heer,
Uw dienst. dienaar en Broeder in Kristus,
S. VERMOOTEN,
Scriba Westelike Ring.

DIE NOODSAKELIKHEID VAN KERKGESKIEDENIS.

Wil 'n mens weet wat gebeure het in die dae voor sij tijd, dan moet hij geskiedenis bestudeer. Wil hij geskiedenis nie leer nie, dan kan hij ook in die samelewing nie saampraat nie. Geskiedenis in elk geval word tot op 'n sekere hoogte wel onderwese op skole, maar die kern van die saak, die saak wat te doen het met die geestelik gevoel, die word op sij geset en alleen die Morele en Estheties gevoel word aangewakker.

Wat moet ons dan leer van ons kerkgeskiedenis? Daarvan word alleen 'n deel in die skool onderwese, en wel so, om die verband tussen die wêreldlike geskiedenis, geskiedenis die niks met de kerk te doen het nie, aaneen te knoop, en daarin is dit duidelik dat kerkgeskiedenis alleen gebruik word vir sekere doeleindes, wat kerkelik voor ons ongeskik is.

Kerkgeskiedenis word in skole nie geleer nie, en waardeur, en hoe, moet 'n kind of liewer iemand die wens om lidmaat te word van die kerk, kennis opdoen van kerkgeskiedenis?

Daar is misskien een of ander wat sal sê nee, dit is nou weer nuwigheid; maar wag, die een sal nog tot oortuiging kom, en hij sal sien dat kerkgeskiedenis die ware ding is wat die jong kathegisant moet ken.

Menigmaal hoor ons iemand sê, "ek gaat naar die domine se kerk toe," of "ek behoor aan die en die se kerk"; waarom het die kerke dan name gekrij? Die ding is alleen dit, hij ken geen kerkge-

skiedenis, anders sal hij wel degelik die verskil weet tussen die name van die kerke.

Praat daar in die laaste tijd nog soveel mense oor die kerk as in vroër tijd met die hervorming? of liewer so kort gelede, kort voor die oorlog van 1899? Ook nie, want die name van die kerke kan nie meer onthou word nie, die gebeurtenisse kan nie langer meer van pa tot seun oorvertel word nie, en die jonggeslag weet nie meer hoe sij kerk te verdedig nie, want die grondslag ontbreek; hij het nie vaste grond nie.

Europese geskiedenis vind ons in verskillende boeke, mar die Afrikaanse kerkgeskiedenis wil ons iets van weet. Wie was die eerste nedersetters in die Kaap? Was hulle hervormers? Was die ou voortrekkers hervormers, of het hulle aan 'n ander kerk gehoor? Wie was Ds. v. d. Hof? Het Ds. v. Warmelo hervormer geblij? Het die burgers van die land onder één kerk gestaan voor die oorlog van 1881? Wanneer was die vereniging? Welke sinode het in 1885 gesit?

So kan daar nog meer gevra word, en dit alles blij onbeantwoord, want ons het geen kerkgeskiedenis. Hoewel ons graag meer dergelike dinge wil weet, sal ons aansoek doen bij die weleerwaarde here predikante om so spoedig mogelik, indien dit in hulle vermoge is, ons te voorsien van 'n kerkgeskiedenis boek; indien daar misskien een of ander predikant al besig is om 'n boek gereed te maak, laat ons dan van Gods hand 'n segen afsmeek op die werk, wat kan strek tot heil en segen van kerk en gemeente, dan sal ons gewapen, met so'n boek die strijd vir die kerk kan volhou, dan sal ons die indringer, hij die meent dat ons kerk die mindere is, ook oortuig, dat die hervormde kerk nie die mindere is. Dan kan ons ook kerkgeskiedenis leer en studeer, en dan sal daar ook nie meer iemand wees nie, die sal sê, ek behoor aan Ds. so en so se kerk nie.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Juni, 1919.

Waarde Neef Willem!

Hebben we tot nog toe lekker warm weer gehad, althans over dag, als de zon schijnt, het begint nu kouder te worden zodat we de winter goed voelen. Merkwaardig is het echter, dat nu de griep of Spaanse influenza zich weer overal begint te vertonen en er zijn docters die vreezen, dat we weer een epidemie krijgen. Ik hoop, echter, dat ze hun vrees niet bevestigd zien. Met mij en de familie is gelukkig nog alles wel. De Heere zij geloofd!

In het Christelijk Schoolblad, uitgegeven in Amsterdam, Holland, heb ik een artikel gelezen over "Verminderend aantal kandidaat-onderwijzers, waarin hetzelfde gezegd wordt omtrent deze zo noodzakelike mensen als ik geschreven heb in mijn vorige brief omtrent leraars en zendelingen. De oorzaak van dat verminderen, vooral van bekwame, kundige jonge mensen die lust hebben voor het onderwijs wordt gezocht in het feit dat de onderwijzers minder goede vooruitzichten hebben in hun maatschappelik leven, dan jonge mannen, die een andere werkkring kiezen. Dat dit verschijnsel ook moet worden toegeschreven aan de overheersende richting van onze tijd, die alleen vraagt naar grote salarissen en dus ruimer leven, spreekt van zelf. Zelfverloochening, zelfopoffering ter wille van een of andere goede zaak is juist geen deugd van onze dagen.

Ik zal hierover nu niet meer schrijven, maar wil er op wijzen, dat over alle geestelike arbeid de klacht overal dezelfde is.

Uw Oom was dezer dagen voor bezigheid naar Pretoria, en kreeg toen de kans om met een motor een bezoek te brengen aan Westfort, de plaats waar de melaatsen verpleegd en opgepast worden. Het was een lekkere rit: mooi, zonnig weer, een tamelik goed pad en niet te ver. De inrichting zelf goed met boomen beplant, ligt daar mooi tegen de kopjes. en geeft een pleizierige indruk aan de bezoeker. Eigenaardig is het, dat men bij aankomst het eerste de Hollandse kerk aan de rechterzijde ziet, een mooi rond gebouw, dat ons zegt, hoe ook voor het geestelik heil der verpleegden gezorgd wordt.

Het toezicht over al de kranken en de gehele inrichting is toebetrouwd aan Dr. de Vos, die wij bij ons bezoek mochten ontmoeten, en die wel zo vriendelik was ons in het deel door de blanken bewoond rond te leiden.

In het geheel worden er 875 lijders verpleegd, van welke 102 tot de blanken behoren. Deze laatsten bewonen alle afzonderlike kamers, waarvoor zij tuintjes hebben, die door hen worden bewerkt en onderhouden, voor zoverre hunne krachten dit hun toelaten.

Het is een vaste regel in deze inrichting, dat allen die er toe in staat zijn moeten werken. Dit is niet alleen nodig voor hunne gezondheid, maar vooral ook om hen in een goed humeur te houden. Het is toch wel bekend, dat melaatsen, als gevolg van hunne krankheid in de regel lastig zijn, en bijzonder slecht van humeur, nukkerig en heel gauw klaar om te klagen. Als zij nu geregeld aan het

werk kunnen worden gehouden, hebben ze minder tijd en gelegenheid over al die kleinigheden te denken, en zijn ze zo meer rustig en tevreden.

Behalve tuinwerk worden ook andere handwerken daar verricht. Zo zag ik een paar lijders bezig gehouden met het maken en repareeren van schoenen voor de in het gesticht wonende blanken.

Een der lijderessen was onderwijzeres voor een achttal kinderen, die ook aan melaatsheid lijden: ene andere leest brieven en koeranten voor de blinden: een man en een vrouw schrijven brieven voor blinden en voor hen, die niet kunnen schrijven; weer anderen werken in de fabriek, waar het elektris-licht voor geheel de inrichting wordt opgewekt.

Een paar mannen houden als ouderlingen, wettig gekozen en bevestigd, 's Zondags diensten, als er geen leraar is, bezoeken de kranken, en hebben bidstonden georganiseerd, zodat ook in dit opzicht voor het geestelik leven is gezorgd.

Er zijn te Westfort natuurlik lijders van alle kerken en nationaliteiten. Reeds boven heb ik geschreven dat bij de ingang van deze inrichting een mooie Hollandse kerk staat, maar ook de Engelse kerken hebben hier hunne eigene gebouwen, en Dr. de Vos merkte op, dat vooral die Engelse kerken veel werk maken van de geestelike verzorging der lijders.

Om een bezoek te brengen aan de "compounds," waar de kleurlingen wonen, hadden we helaas geen tijd. Wij zagen van verre die "compounds" geheel afgesloten door ijzerdraad, en afgezonderd van de blanken. Deze zijn nodig gebleken, omdat men aan de kleurlingen niet die vrijheid kan laten als aan de blanken, omdat de eersten niet daar willen blijven en weglopen, zo ze daartoe maar een kans krijgen.

Zoals wij weten, is deze inrichting reeds in 1897 ongeveer door de vroegere regering der Zuid Afrikaanse Republiek tot stand gebracht, en staat zij nu ook geheel onder het beheer van het goevernement, die de ambtenaren aanstelt. Met de geestelike verzorging is, naar uw Oom meent, Ds. H. S. Bosman van Pretoria belast.

Onder de lijders zijn natuurlik bemiddelden en armen. De eerste kunnen zich zelven allerlei kleine dingen kopen, die het leven en lijden veraangenamen, wat de armen niet kunnen doen. Voor die armen ontving Ds. Bosman in Maart en April 1919 de som van £55.14.6.

Een verzoek om bijdragen van onze kerk voor die armen (zie Hervormer van Januari 1919) door de Kommissie der Algemene Kerkvergadering aan onze kerkleden gericht en aan Ds. H. D. van Broekhuizen, 151 Klein Scheidingstraat, te sturen, is tot nog toe voor Transvaal niet beantwoord. Z.Eerw. ontving slechts £1 van Br. L. Alberts uit Rhodesia. Is 't niet schreiend!

Oom Sarel verzoekt de lezers nog eenmaal het Januari-nummer na te zien.

Ook vraagt Oom, of bij de a.s. Algemene Vergadering over deze zaak niet kan worden gesproken en b.v. een der leeraars der kerk ook gaat diensthouden te Westfort. Ik denk én de lijders én Ds. Bosman zal dit zeer op prijs stellen.

Met vriendelike groeten,

Uw Oom

SAREL.

Zondag, 6 Juli 1919. Te lezen Handelingen 24.

PAULUS VOOR FELIX.

Wij hebben de vorige keer gehoord, hoe Paulus, door de Joden uitgeworpen, uit hun handen verlost, en voor moord bewaard (Hand. 23 : 1—22) door de Romeinse officier die over het garnizoen te Jerusalem bevel voerde, onder sterke wacht naar de Stadhouder, Felix, die te Cesarea woonde, gezonden werd.

Felix was een door keizer Claudius vrijgelaten slaaf en wordt als een wreed en heerszuchtig man beschreven. Van 52 tot 60 of 61 n. Christus geboorte was hij stadhouder van Judaea. Hij huwde Drusilla, een Jodin, dochter van Herodes Agrippa. Zijn regering was niet rustig, daar hij veel moeite had met rovers, valse Messiassen (vgl. Hand. 22 : 38) en met de Joden, die in grote onenigheid leefden. Hij heeft meer de ontevredenheid aangemoedigd dan beteugeld, omdat hij een hartstochtelik en eigenzinnig mens was.

Voor deze man, die niet onomkoopbaar was (vs. 26) moest nu de Apostel terecht staan.

De Joden, als zij zien dat hun prooi hun ontrukt is komen ook naar Caesarea, en laten door een prokureur een beschuldiging tegen de Apostel inbrengen (vs. 2—8), waarin hij ook Lydias, de officier van Jerusalem betrekt.

Paulus verdedigt zich vs. 10—21. Merkwaardig, dat hij zich evenals Tertullus beroept op de grote bekendheid van de Stadhouder met de Joden, ofschoon hij de landvoogd niet zo vleit, als zijn tegenstander huichelachtig doet.

De Apostel zegt: Hij is slechts 12 dagen te Jerusalem; heeft niets gedaan tegen de tempels, geen oproer verwekt; hij vertrouwt op God, die eenmaal de doden zal opwekken; hij heeft voor de arme men-

sen gelden verzameld en vertelt verder, dat hij terecht gesteld is over de vraag der opstanding uit de doden, waarover zijn beschuldigers zelve het niet eens zijn.

Als Felix dit hoort, stuurt hij ze allen weg omdat hij meer informatie wil hebben van Lysias.

Paulus wordt gevangen gehouden, predikt éénmaal voor Felix en Drusilla, handelt over rechtvaardigheid, matigheid en het toekomend oordeel— waarop Felix in zijn geweten getroffen hem laat heengaan met de belofte hem later weer te zullen horen. Dit later, deze gelegen tijd komt niet—Felix blijft in zijn zonden, zoals zovelen, die het woord horen, maar zich niet bekeren.

Om de Joden te pleizieren laat Felix de Apostel in de gevangenis, aan zijn opvolger overlatend hem te oordelen.

Zondag, 13 Juli 1919. Te lezen Hand. 25 en 26.

PAULUS VOOR FESTUS EN AGRIPPA.

De opvolger van Felix was Porcius Festus, een vrij rechtvaardig mens, die evenwel slechts 2 jaar ongeveer dit ambt bekleedde, daar hij in 62 n. Chr. in Judaea stierf. ...

Als hij in Jerusalem aankomt, komen de Joden onder hun Hogepriester hem klagen over Paulus; maar hij zegt hen dat zij naar Caesarea moeten komen, waar Paulus gevangen zat, opdat ook deze zich kon verantwoorden. Zeer spoedig na tien dagen reist hij af naar Caesarea, waar de Joden Paulus zwaar beschuldigen, zonder iets te kunnen bewijzen. De Apostel verdedigt zich, maar Festus vraagt hem, om de Joden een gunst te bewijzen, of hij naar Jerusalem wil gaan. Doch hij, niet ten onrechte (zie vs. 3) vrezend, dat de Joden zullen trachten op de weg hem te doden, beroept zich op de Keizer te Rome, wat hem als Romeins burger geoorloofd was. Festus geeft dus deze uitspraak: "Gij zult naar de keizer gaan."

Enige dagen later komt Koning Agrippa, van Galilea met zijn vrouw, Festus begroeten. Deze neemt deze gelegenheid te baat, om hem over Paulus te spreken en inlichtingen te krijgen, want hij houdt hem onschuldig, vs. 15—22. Agrippa zegt: hij wil Paulus ook wel eens horen en zo gebeurt het ook. De volgende morgen wordt de Apostel gehoord door Festus, Agrippa en Berenice, die met grote pracht komen.

Na een inleiding van Festus, verdedigt zich Paulus en wel bijna op dezelfde wijze als hij dit had gedaan te Jerusalem, staande op de trappen van de tempel (Hoofdstuk 22), en verhaalt zijn bekering op de weg naar Damascus (Hoofdstuk 26).

Wanneer nu de Apostel ook hier spreekt over de opstanding der doden, maakt Festus een einde aan zijn rede, door te zeggen: gij raast Paulus! Uw grote geleerdheid brengt U tot razernij. Geen wonder, de wereld en dus ook Festus verstaat niet de dingen Gods, ook niet de wondere macht des Heren, die van een vijand een vriend weet te maken.

Als de Apostel zich nu ook beroept op Agrippa, die deze dingen kan weten, maakt deze er zich af met te zeggen: Gij beweegt mij bijna een Christen te worden. Paulus antwoordt, dat hij hoopt, dat Agrippa hem gelijk zal worden in zijn geloof.

Beide zijn ovetruigd, dat Paulus niets heeft gedaan dat hem des doods of gevangenis waardig maakt, maar oordelen toch, dat hij naar de keizer zal gaan.

Zo volvoeren zij Gods raad, om Paulus ook te Rome het Evangelie te doen prediken.

Zondag, 20 Juli. Te lezen Handelingen 27.

PAULUS SCHIPBREUK.

Paulus heeft geappelleerd bij de Keizer en nu wordt hij per schip naar Rome gestuurd onder bewaking van een zekere officier, hoofdman over 100, Julius van de keizerlike bende, een regiment, zoals b.v. de lijfwacht van de koning van Engeland.

De reis van Cesarea naar Rome duurde in die dagen heel wat langer dan nu; ook kon men niet goed rechtuit varen, omdat men geen kompas had: men hield meestal nabij de kust. Eerst komen ze te Sidon, waar Paulus aan land mocht gaan. Het was reeds laat in het najaar, zodat de zeereis met vel bezwaren gepaard ging, zoals we zullen zien. Van Sidon varen ze, om de tegenwind, Oost en Noord van het eiland Cyprus (waar Paulus vroeger was) (Hand. 13 : 4), vandaar naar Myra, een bloeiende stad aan de Zuidkust van Klein-Azië, waar zij een ander schip vonden, dat naar tIalië zou varen. Heel stadig kwamen ze vooruit tot aan Cnidus, een eilandje bij de Zuid-Oost kust van Klein-Azië, vanwaar ze in bijna recht zuidelike richting voeren naar het eiland Creta, langs Salmone tot nabij Schone Havens. Hier raadt Paulus om te overwinteren, wat de schipper niet wil; hij tracht naar Phenix, een andere haven van Creta te komen wat aanvankelik goed gaat. Plotseling slaat de wind om naar het Noord-Oosten, wordt een storm, zodat zij niet er tegen op kunnen zeilen. Zij drijven nu voorbij een klein eilandje Creta en worden dan in westelike richting voortgedreven naar Italië, wat ze niet weten, omdat zij vele dagen zon noch sterren zagen, waarna zij hun koers moesten richten. Het weer was zo slecht, de zee zo onstuimig, het schip slingerde zo sterk dat de schipper vreesde, dat zij zouden vergaan.

Paulus, die vroeger de reis had afgeraden, maar zelf goede moed had behouden, vermaande hen nu weer, om ook goedsmoeds te zijn: zij zouden allen gered worden, maar landen op een zeker eiland. Na veertien dagen van spanning en angst, merken de scheepslieden, dat ze nabij land komen en als het dag wordt, zien ze ook land. De scheepslieden willen heimelik het schip verlaten, maar Julius, door Paulus gewaarschuwd, weet dit te beletten. Op raad van Paulus nemen ze nu voedsel, dat hij zelf uitdeelt en waarvoor hij dankt. Het schip raakt vast op een zandbank en wordt uit elkander geslagen. De krijgslieden willen Paulus en de andere gevangenen doden, maar Julius belet dit en zwemmend of drijvend met de planken en andere dingen uit het schip, komen allen behouden aan land.

In dit verhaal is opmerkelik: de kalme moed van Paulus, vrucht van zijn geloof in God, vs. 23, waardoor hij alleen weet te bezielen, voor ellende bewaart en grote invloed heeft bij allen, de schipper, de hoofdman, de soldaten, de scheepslieden, de gevangenen. Hebben alle Christenen in gevaar die kalme moed?

Zondag, 27 Juli 1919. Te lezen Handelingen 28.

PAULUS TE MALTHA EN TE ROME.

Het eiland, waarbij Paulus schipbreuk lijdt en waar hij met allen behouden aan land komt, is Melita, nu tegenwoordig M a l t a genoemd. Zij worden daar vriendelik ontvangen, wat wel in die dagen een grote biezonderheid was. Zelfs nog tot in het begin der vorige eeuw werden schipbreukelingen ellendigen beschouwd, uitgeplunderd en dikwels gedood. Maar hij wordt door zijn Heer en Meester beschermd en bewaakt.

Paulus heeft gelegenheid om daar te tonen, wat de Here beloofd had. Hij raapt dunne takjes bijeen om op het gereed gemaakt vuur te werpen, en wordt door een adder gebeten die hij echter afschud zonder hem kwaad te doen. Dit maakt een grote indruk, zodat zij hem voor een God hielden. Verder geneest hij de vader van Publius, een van de voornaamsten van het eiland van koorts en dan brengen zij ook andere zieken tot hem.

Na drie maanden hervatten zij de reis, over Syracuse, op het eiland Sicilië, dan komen ze te Regium in Italië, vanwaar zij in twee dagen te Puteoli landen, waar enige broeders hem ontmoeten.

Vandaar ging Paulus te voet naar Rome.

Wie kan de gevoelens van de Apostel beschrijven, als hij Rome nadert. Hoe had hij verlangd daar het Evangelie te verkondigen. Zijn God heeft hem daarheen gebracht.

Eerst roept de Apostel de Joden samen en hij vertelt hen waarom hij naar Rome is gekomen. Maar evenals overal elders, willen zij van hem niet horen, zodat hij het Evangelie aan de Heidenen verkondigt.

Paulus blijft twee jaren in Rome, in eigen woning bewaakt door een Romeins soldaat.

Of hij daar later weer is gekomen en gestorven is zegt ons de H. Schrift niet.

MERKWAARDIG.

Merkwaardig!

Op een en dezelfde dag ontving ik van de post twee stukken beide handelend over hetzelfde onderwerp. Een brief van de Synode der Nederduits Gereformeerde Kerk, handelend over de toenemende onzedelikheid en het Weekblad der Nederlandse Hervormde Kerk van Nederland, waarin een verslag over een Kongres, gehouden te Arnhem 23 en 24 April van dit jaar, tegen het Nieuw Malthusianisme en ter bespreking van het bevolkingsvraagstuk.

Merkwaardig, dat deze beide stukken komen aan de vooravond van onze eigene Algemene Vergadering en dat die beide zaken daar nu ook kunnen worden besproken.

Dat dit nodig is, wie zal het ontkennen; dat de kerk in deze zaken moet optreden, wie kan het betwisten; dat de tijd is gekomen, dat alle Christenen persoonlik zowel als verenigd in kerken tegen deze verschijnselen te protesteren en trachten ze tegen te gaan, wie durft dit tegenspreken.

Maar niet alleen moet de kerk optreden, ook de Regeringen, geheel het volk moet handelen gaan. Op het kongres te Arnhem waren niet alleen predikanten tegenwoordig, maar ook Ministers van Staat, Doktoren in de geneeskunde, de Opper Rabbijn Dr. Tal, die allen de vergadering toespraken of redevoeringen hielden. Door een lid van de Tweede Kamer (met de Unie Volksraad te vergelijken) werd medegedeeld, dat van de 51,000 vrouwen onder 50 jaar, die buitenhuis arbeiden, 34,000 kinderloos bleven of 2 uit elke drie.

Laat onze kerk deze zaak ook ernstig bespreken. Zij betreft niet alleen de kerken, maar ook ons Volksbestaan, want ook in Z.Afrika nemen deze misstanden toe.

v. B.

KERKVIERING KRUGERSDORP.

Zo de Heer wil zal het volgende Nachtmaal alhier gevierd worden op 12 en 13 Juli 1919.

Kerkeraadsvergadering 12 Juli om 10 uur in de morgen.

Voorbereiding en voorstelling van kerkeraadsleden namiddag 3 uur.

Gemeentevergadering 7 uur in de avond, beroeping van een leeraar, en kiezing van Kerkeraden voor open plaatsen.

Zondag de gewone diensten 's morgens, 's middags en 's avonds door de konsulent, Ds. L. E. Brandt, van Johannesburg.

AVONDMAALVIERING TE POTCHEFSTROOM

De 7de en 8ste Junie, 1919.

Het is meer dan een jaar geleden dat wij laatst het voorrecht hadden om Avondmaal te vieren, en was het voor ons klein klompje hier een groot genoegen om weder dit te genieten Onze konsulent Ds. van Broekhuizen kwam tot ons tot grote vreugde. In de laatste gedeelte van laatste jaar hadden wij donkere dagen doorgemaakt van ziekte en dood. Ook nu nog zijn onder ons vele lijdende aan de koorts; ook hebben wij onze leraar Ds. van Drimmelen verloren door de dood. Het was voor ons als of wij alleen gelaten waren, maar wij zullen onze hoop op de Heere vestigen, wetende dat Hij ons zal geleiden en sterken.

Zaterdag middag was voor bereiding. De leraar boeide onze aandacht door zijn preek Handelingen 1 vs. 14, waarbij de prediker ons in heldere kleuren schilderde wat eendrachtigheid kan teweegbrengen. Met de avonddienst las de prediker ons voor uit Josua 1 en 5, en nam onze aandacht in beslag volgens het 9de vs. van Josua 1.

De Zondag Avondmaalsdienst was uit Ezechiel 37 en Handelinge 2. Onze aandacht wordt toen bepaald bij de doodsbeenderen die op de Profetie van Ezechiel naderen tot elkander. De prediker heeft in alle ernst ons de doodsheid van ons volk voor oogen gesteld door zonde in ongerechtigheid. Er werd maar één tafel bediend omdat velen van ons klein klompje nog door ziekte verhinderd was om tegenwoordig te wezen.

Zondagmiddag nabetrachting uit Handelingen 3 vs. 6. Treffend was deze preek ook voor ons over: "In de Naam van Jezus Christus den Nazarener: sta op en wandel."

In de namiddag deelt de leraar ons mede, dat de echtgenoot van een onzer ouderlingen, Alewijn Smith, gestorven was. Men kon menige traan zien wegvegen, want die oude moeder en zuster zal niet meer gezien worden om met ons Avondmaal te kunnen vieren; maar wij hopen dat zij aanzit met onze Heer daar in den hemel aan het eeuwige Avondmaal.

De Zondagavond dankzeggingsdienst was uit Handelingen 12 vs. 7 en 13. De prediker schilderde ons duidelik hoe Gods engelen tot onze verlossing komen als wij in nood en ellende verkeeren, maar dan moet onze zaak aan Hem toevertrouwd wezen: ook hoe Gods engelen in vs. 23 tot een oordeel voor de goddelozen worden gezonden. De prediking van de gehele feestviering was met ernst en kracht. Wij hopen en vertrouwen dat de Heer zijn zegen zal geven ook over deze Avondmaalsviering.

NAGMAAL TE ROOSSENEKAL.

Op 3 en 4 Mei was Nagmaal te Roossenekal deur die konsulent Ds. H. C. M. Fourie. Met hierdie geleentheid is die gemeente Roossenekal gestig als 'n afsonderlike gemeente deur Ds. Murray van Rustenburg, wat daarvoor saam met Ds. Fourie en ouderling Vorster als 'n kommissie uit die Ringskommissie oorgekom het.

Soveel mense als hierdie keer bij die kerk was was daar nog nooit van tevore nie; die helfte kon beswaarlik in die kerk kom. Gelukkig dat daar twee predikante was en werd Saterdagmiddag en Sondagmôre vir die kinders en jongmense buitekerk gehou waar egter deur kan-nie-plek-krij-nie ook volwasse en ouerige mense was.

Waar 'n mens lees van ander basaars wat honderde van jonde opbreng voel 'n mens amper skaam om die opbrings van ons basaar wat maar iets oor die honderd pond bedra te vermeld; niettemin is ons darem trots daarop en gaan ons met moed die toekoms in.

14 nuwe lidmate is bevestig, 9 oorgekom met attestasie en een suster wat behoort het aan die Apostoliese genootskap is na afgelegde geloofsbelijdenis opnuwt in die kerk opgeneem. 15 kindertjies het die teken des verbonds op hulle voorkoppies ontvang.

Ons volgende Nagmaal sal D.V. wees in Oktober.

NACHTMAAL TE DE LA REY.

Wij hadden weer het voorrecht onze eerwaarde leeraar Ds. P. J. Ebersohn in ons midden te hebben. De opkomst was boven mate goed, er waren 28 wagens, behalve andere rijtuigen. Er werden 6

kinderen gedoopt en 6 jongelieden zijn aangenomen. Ook zijn er tot onze gemeente overgekomen met inlevering van attestatiën 14 leden.

Een kleine bazaar bracht £101.11.6 bij elkaar.

Aangezien de nieuwe school te klein was bood de Kerkeraad van de zustergemeente ons zijn kerkgebouw aan voor het gebruik van onze diensten, hetwelk wij met grote dankbaarheid aangenomen hebben. Verder werd er veel gesproken over het beroepen van onze leeraar naar de zustergemeente, maar allen gaan met het volste vertrouwen naar huis, hopende dat hij ons niet zal verlaten.

Daar de hartroerende preken der leeraar diepe indruk maken op de gemeente hopen wij dat deze kerkviering ook tot een zegen zal zijn.

C. L. E.

KERKDIENSTEN Ds. JAC. VAN BELKUM.

22 Junie, 1919: Te Heidelberg, v.m. 10.30. Br. Ouderling I. B. Bierman; Diaken A. H. P. Marais. 's Avonds 7 uur.

29 Junie, 1919: Te Heidelberg, v.m. 10.30, 'savonds 7 uur, te Vlakplaats School.

De Hoofd Superintendent van Zondagscholen heeft de eer mits deze te berichten, dat ene Konferentie van Zondagscholen zal gehouden worden te Pretoria (D.V.) Woensdag, 2 Julie, 1919, v.m. 10 uur, in de kerk du Toitstraat.

JAC. VAN BELKUM,

Superintendent.

PERSOONLIKE ZAKEN.

De pastorie van Standerton heeft een zeer grote droefheid geleden. De jongste broeder van Ds. J. J. Prinsloo, Johannes, 27 jaar oud, een paar jaar gehuwd, is 29 Mei te Kaalfontein (Pretoria) ten huize van zijn schoonvader de heer Ph. Opperman, aan de griep overleden.

Wij bieden de oude grijze vader, de heer J. J. Prinsloo, ook zijn weduwe, die met een dochtertje achterblijft, en ook de broeders en zusters des overledenen de betuiging onzer deelneming aan met de bede, dat de Here hen mag troosten en sterken.

Ds. J. J. Prinsloo hoopt begin van Juli naar Humpata te gaan. Mevr. Prinsloo gaat saam. Wij bidden de Heer dat zij een goede reis mogen hebben, hun werk daar gezegend zal zijn en zij na afloop er van in goede gezondheid mogen terugkeren. De Here geleidde hen; dat de gemeenten en de kerk in gebeden hen gedenken.

Ds. P. J. Ebersohn is beroepen naar de Nederduits Hervormde of Gereformeerde gemeente De la Rey. Z.Eerw. had dit beroep aangenomen, doch bedankte de volgende dag.

Ds. A. J. Barger is beroepen naar Oost-Rand.

De Kerkeraad van Krugersdorp maakt bekend dat de doodsengel een onzer ouderlingen Pieter Barend Botha door de dood heeft weggenomen op 26 April 1919. Hij heeft de kerk 13 jaren gediend, getrouw, voorbeeldig en onbeschroomd. Hij was de steunpilaar der kerk, geliefd door groot en klein, oud en jong. Hij zal altijd in onze kerk gemist worden. Zijn werken volgen hem. Later schrijven wij een In Memoriam ter zijner gedachtenis.

Namens de Kerkeraad:

D. MöLLER, Scriba.

NOG EEN KEER OVER WIJN, ONS NACHTMAAL EN DE DRANKKWESTIE.

Er is een spreekwoord, dat zegt: "Als iemand vuur wil doodgooien, zoek hij niet juist altijd schoonwater daarvoor." Daaraan dacht ik, toen ik in het Maart-nummer het opstel las: "Ook iets over Wijn." Wanneer ik nu al het bijwerk—och, neen, i k reken dat in een goed betoog, al wat v. B. bijwerk gelieft te noemen, een onmisbaar deel van het geheel moet vormen en noodzakelik is voor 't geen de schrijver wilde duidelik maken. Zo hoop ik ook dat de lezers van mijn opstel: "Iets over Wijn, ons Nachtmaal en de Drankkwestie", elk onderdeel van dat opstel willen beschouwen. Met alles heb ik een ernstige bedoeling gehad, al meent v. B. mij u als harlekijn voor te stellen, die de lachers op zijn hand wil krijgen. Als die lachers ook heldere denkers zijn in onze kerk, ben ik blij, hen desnoods lachend aan 't nadenken gebracht te hebben. Wie mijn opstel gewoon bedaard gelezen heeft (zie het Desember-nummer a.u.b. nog eens na) moet wel verbaasd zijn te zien, dat v. B. als inhoud daarvan kortelings vindt, dat ik deze drie zaken bespreek:

1°. Ongegist brood is natuurlik brood, en werd door de Israelieten gebruikt.

2°. Evenzo ongegiste wijn is de natuurlike wijn, en de drank der Joden geweest.

3°. Daarom moeten we bij het Nachtmaal ongegiste wijn gebruiken, en is 't zonde gegiste wijn te drinken in die ure.

Hoe mengt hier v. B. totale onwaarheid en halve waarheden dooreen.

No. 1°. heb ik in 't geheel niet beweerd. Zou ik u dan eerst, dat gedeelte van Gods Woord voorleggen, waarin aan de Israëlieten geboden wordt in 7 dagen geen zuurdesem in huis te hebben? Waaruit dus onmiddelik iemand weet, dat er dus altijd zuurdeeg werd gebruikt, maar dat het in die zeven dagen niet mocht gebruikt worden.

Van No. 2°. heb ik alleen het eerste deel willen aantonen, en wat het laatste onderstreepte deel betreft, kan elke lezer er alleen uitgehaald hebben, dat ongegiste wijn veel gebruikt werd en nog gebruikt wordt, terwijl de Heilige Schrift overal tegen het gebruik van gegiste bedwelmende dranken waarschuwt.

En over het al of niet zonde zijn van 't gebruik van gegiste wijn bij het Nachtmaal (zie No. 30) heb ik geen oordeel uitgesproken. En als v. B. mij laat zeggen, dat we daarom (omdat gegiste wijn onnatuurlik is) zulke wijn niet bij het Nachtmaal mogen gebruiken, hoop ik dat de lezers van mijn vorig opstel mijn redenering beter hebben gevolgd en verstaan.

Over de eerlikheid van het aanbod van v. B. dat ik uit uittreksels uit: "Bible and Wine" mog geven, die, als er plaats is, MOGELIK KUNNEN geplaatst worden, denk ik net zoals over de eerlikheid, waarmee "Art. 137" wordt toegepast. Doch dat v. B. over plaatsruimte in "De Hervormer" beschikken kan, wijst mij er op, dat hij bij de Redaktie wel wat in te brengen heeft, en mogelik er wel deel van uitmaakt.

v. B. begint zijn weerlegigng met Engelse schrijvers over dit onderwerp op zij te zetten, omdat ze even als A.S. de Bijbel lezen met Westerse ogen. (Daarom schrijf ik deze keer maar weer eens in Hollands; u weet nu toch, dat ik Westerse ogen heb.)

Laten we dus maar eens spreken over 'tgeen v. B. met "Oosterse ogen" ziet.

Volgens hem hebben de Israëlieten bij de instelling van het Paasfeest ongezuurde koeken gegeten, omdat ze geen tijd hadden voor het bakken van gezuurd brood. Lezers! kunnen we spreken van geen tijd hebben als er zeven dagen lang voorbereid wordt en er zeven dagen lang gewacht wordt tegen het inhuis hebben van zuurdeeg? Wat v. B. verder zegt over gegist brood, zeg ik ook in mijn opstel, behalve dat ik nergens van gegist brood als zijnde verrot brood gesproken heb.

Lees echter in Leviticus 10 van vrs. 9 tot 12, waar geboden wordt, dat de priesters wijn nog sterke drank bij de offeranden zouden gebruiken en geen gezuurd brood, om te onderscheiden tussen rein en onrein, tussen het heilige en het onheilige. Daar hebben we dus de diepe betekenis van het gebruik van ongegist brood bij het Paasfeest. Dat brood was een heiligheid des Heren.

Wanneer v.B. zijn inzichten geeft over de vertaling van verschillende Hebreeuwse woorden in het O.T., die in onze Bijbel als wijn weergegeven zijn, terwijl hij volgens zijn taktiek van bestrijden alvast weer het oordeel van Engelse geleerden uitschakelt, kan ik alleen aanbieden het oordeel daarover te zullen geven van godgeleerden en taalgeleerden, die een Europese, ja een wereldvermaardheid hebben en die ons dat gewillig zullen geven. Maar dat zal door de bemoeilikte briefwisseling met Europa enige tijd nemen. Dus daar later over. Nu beweert v. B. ook, dat men gisting van druivesap niet kan verhinderen, want die begint al na 6 tot 12 uren na het aftappen. Tamelik slaperige wijnboeren, die in 6 tot 12 uren geen tijd hebben om gisting te voorkomen, als ze dit zouden willen doen. Kaasboeren zijn gelukkig minder langzaam en meer oplettend op 'tgeen met hun melk gebeurt.

Volgens v. B. is er geen middel om het druivesap voor gisting te bewaren. Ik nodig u uit om eens de verschillende pamfletten door ons Landbouwdepartement over wijnbouw na te gaan en dan zal u daaruit reeds kunnen afleiden, dat gisting wel kan beperkt, zelfs voorkomen worden, al wordt dat proces daarin niet behandeld om reden men in Afrika geen ongegiste wijn tot nog toe wil maken.

v. B. zegt ook heel beslist: "Ongegist druivesap kan niet bewaard worden en bestaat dan ook niet, zodat de Israëlieten het ook niet gedronken hebben."

Zal het mij nu baten om hem te zeggen: Engelse en Duitse reizigers—och, mogelik zet hij de Duitse en Franse geleerden ook op zij—hebben het volop in het Oosten gedronken en u kon het per okshoofd bestellen?

Kan v. B. mij ook zonder beperkingen beloven advertenties van ongegiste wijn gratis in "De Hervormer" te doen opnemen? Dan kan hij eendag aanvraag verwachten voor een

groot deel van de plaatsruimte in "De Hervormer" ter zijner overtuiging.

[Tussen haakjes wil ik even de broeders, die nog zo geloven aan dronkenschap in Holland door jeneverdrinken, in herinnering brengen, dat "De Hervormer" enige jaren geleden een lijstje publiceerde van drankgebruik in de wereld, waarop voor Holland bijna 't minste alkohol-gebruik per hoofd opgetekend was. Ik heb dit lijstje nog.]

Laten we nog eens v. B. met zijn Oosterse blik de zaken laten bekijken, en denk dan, broeders, of jullie met je Zuid-Westerse ogen dat ook zo kunnen zien.

Gelukkig ziet v. B. op de bruiloft te Kana geen dronkmensen (hoewel Neef Willem van "methysthosi" vertelde, dat het betekent: als mens dronk is. Waarom kunnen daar geen dronkmensen geweest zijn?

Wel v. B. ziet er meer dan honderd mensen, wel 150 zelfs, voor zeven dagen lang.

Hij ziet, dat Jezus 150 bottels onversneden landwijn maakt, want er is natuurlik geen andere wijn. T. M. Looman, in de nieuwste uitgave van de Bijbelgids, geeft echter een metrete als 40 liter =45 bottels, terwijl er 6 vaten gevuld werden, die elk 2 of 3 metreten inhielden.—Enfin, dat is een rekenverschilletje.

En nu vraagt v. B.: "of maakt één fles per hoofd in zeven dagen gebruikt, een mens dronk?"

v. B. laat dus de hele bruiloftpartij zonder wijn beginnen en de 150 gasten teren zeven dagen lang samen op 150 bottels. Ziet u, dat is nu de reden waarom ze niet dronk konden worden, niettegenstaande de onversneden landwijn. Dat is nou voor mijn Westerse verbeelding wel wat al te zuinig bruiloft gevierd.

Nu ziet v. B. verder met Oosterse ogen, dat de eerste discipelen ook geen ongegiste wijn gebruikt hebben, want dan zou er toch wel een spoor van die gewoonte overgebeleven zijn. "Oude gewoonten zijn zo taai", zegt hij. "Waarom hebben we zo'n gebruik van ongegiste wijn dan nu niet meer in de Roomse of Lutherse Kerk?" vraagt hij. En hij antwoordt zich zelf: 'Wel, omdat die er niet is."

(Zal u mij plaatsruimte geven over gewoonten in de Roomse Kerk? Interessant hoor!!)

Gelukkig hebben we nog genoeg godsdiensttrouwe Joden onder ons wonen, en die weten nog wel de ongegiste wijn te bereiden, zoals ze die mogen gebruiken bij hun Paasfeest volgens oude gewoonte en oud voorschrift der Wet. Baronius, een oude kerkgeschiedenis-schrijver, meldt ons van de Apostoliese tijd: 'De praktijk van onthouding van sterke drank was zo wijd verspreid onder de eerste kristenen, en zo hoog aangeprezen, dat er in sommige plaatsen schande over uitgeroepen werd, als een kristen gezien werd, die van die regel afweek en sterke drank gebruikte." Als Paulus aan Thimotëus de raad raad moet geven, niet alleen water te gebruiken, maar ook een weinig wijn, zie ik daaruit ook dat Thimotëus de gewoonte had geen wijn te gebruiken. Een goed voorbeeld dus.

Laat de Kerk maar geen reglementering van het kwaad bepleiten, en als ze zich dan toch met wereldse wettenmakerij wil inlaten, liever werken voor het aannemen van een maatregel als in Amerika genomen, waar volgens Neef Willem geheelonthouding een mislukking was. (Ik schreef daarover aan "De Hervormer", doch die bijdrage werd niet geplaatst, hoewel in het Maartnummer een hele lege bladzijde bleef.)

Nog eens zeg ik: "Laat niet langer de duivel z'n water over Gods akker lopen," en geef de drinker geen de minste steun doordat hij zich op de Nachtmaals wijn kan beroepen."

"Geen gedesemd brood en geen gedesemde wijn aan 't Nachtmaal des Heren als zinnebeelden van 't Vlekkeloze Lam Gods."

Lees Levitikus 10: 9-12!!!

De gegiste wijn bij 't Nachtmaal is een van de kleine vossen, die de wijngaard verderven.

A.S.

BANGMAAKTEKSTEN.

Een Zondagschoolmeester behandelde eens die geskiedenis van die Verzoeking in de Woestijn. Hij het die kinders daarop gewijs, hoe goed of die duiwel thuis is in die Bijbel, maar hoe hij die teksten uit hulle verband ruk, verdraai, of alleen maar gedeeltelik noem. Die duiwel het dus hier die gedaante aangeneem van een engel des lichts. En so doet die wereld meestal, als hij dié mense vir hom wil win, wat nog een bietje vrees het vir Gods Woord, maar te min Gods Woord gelees het, om gauw te kan voel, waar die fout zit bij die aanhaling van een tekst. Die meester het toen so'n paar voorbeelde genoem om te wijs, hoe die wereld Gods Woord ook graag gebruik om jou nog meer aan hom onderworpe te maak.

As jij hoor preek oer die woorde: "Geef dan den keizer, wat des keizers is"—en die prediker laat met opzet weg die allesbeheersende rest van Jezus woorde: "En Gode dat Gods is," dan kun jij maar voel, daar is fout en door wie die prediker hom laat gebruik.

So, jij moet die Skrift ijverig lees en altijd kijk naar die verband, waarin die tekst staan, om die tekst recht te verstaan.

"Ja, meester," belowe die kinders toen, "dat sal ons nou probeer doen."

"Nou," sê die meester," "ek sal jullie op die proef stel. Kijk, wie van julle mij die volgende week kan sê, waar die tekst staan: "Door Mij regeren de koningen," en wie dan ook kan sê, wie is hier die Mij, die krij een sikspens." Die volgende Sondag stap zes kinders naar voren met die uitroep: "Meester, ek weet dit!"

"Nou, goed, hier is vir elk een van julle 'n stukkie papier en daar skrijwe julle, ieder vir hom self, op, waar die tekst staan en wat Mij beduië."

Allemaal geef toen op, Spreuken 8 vers 15:

Mij was bij de ene God; bij 'n ander, de Here; bij een zelfs, Jezus.

"Kom, nou sal ons eens saam die hoofdstuk aandachtig lees, en dan sal ons sien, wat julle dan sê."

Toen begin die meester met nadruk te lees:

"Roëpt de Wijsheid niet? en verheft niet de Verstandigheid Hare stem? op de spits der hoge plaatsen, aan den weg, ter plaatse, waar paden zijn staat Zij."

("Wie is die Zij, kinders?"—"De Wijsheid, meester."—"Goed, kinders.")

"Aan de zijde der poorten, voor aan de stad— ("daar zaten de oudsten om te richten, kinders") —aan de ingang der deuren roept Zij overluid:— ("Luister nou goed, kinders, wat Zij roept.")— Tot u, o mannen, roep Ik, en Mijne stem is tot de mensenkinderen."—("Wie is die Ik en Mijne, kinders?"—"De Wijsheid, meester!"—"Goed, kinders.")

En so het meester aangegaan. Toen hij nou bij die tekst gekom het, "Door Mij regeren de koningen," het al die kinders hulle hande opgesteek en wel tegelijk wil sê: "Meester, Mij beteken hier: de Wijsheid."—"Juist recht gesê," sê meester toen.

Sommige mense sal nou wel sê: "Ja, maar, de opperste Wijsheid is de Here self." Ja, kinders, so is de Here ook DE Barmhartigheid, DE Gerechtigheid, DE Genade, DE Reinheid, DE Rijkdom, ens. Alle goede eienskappe woon in God volmaak. Maar hier wil de spreukeskrijwer die nut en gewicht van die Wijsheid, die echte Wijsheid in die licht breng, en hij stel die wijsheid voor as 'n persoon wat praat. Met wijsheid en door wijsheid kan jij die kostelikste dinge krij en een koning moet door wijsheid regeer, soos 'n timmerman door de kennis van sij vak alleen een goeie timmerman kan wees. Ontbreek beide die kennis, die wijsheid vir hulle amb of vak, dan deug hulle daar nie voor nie.

Daarom bid David ook: "Geef, Here, aan de koning Uwe rechte," wat nie wil sê nie, dat die koning in die rechte, in die plek—van God wil tree; maar dat God aan hom toch Sij wette, Sij wil moet duidelik maak, hom leer wat waarlik recht is, opdat hij daardoor goed en rechtvaardig sal kan regeer; wijs en zacht, en vooral de arme, de ellendige sal kan beskerm teën onrecht en verdrukking. Lees maar eens daarbij Psalm 72, vers 1 en 2, berijmd.

A.S.

J. A. STRAUSZ.

Derde Hoofdstuk (vervolg.)

Als Strausz eens in Schubarts "Gedachten over de donkere zijden der natuur gelezen had, dacht hij er lang over na, sprak toen plotseling over de Zondvloed, die hij met schoone woorden beschreef—en zeide tot zijn hulpprediker: Hoor eens, mijnheer de hulpprediker, God brengt de ene Noach na de anderen in de Ark van de doodkist, in het grafkastje, dat niet boven, maar onder de aarde ons voor het verderf bewaart. De planken van mijn kist zijn ook al gegroeid. Als ik in de hemel kom, zal de echte oude Noach mij heel breedvoerig moeten vertellen, hoe de Zondvloed er uit zag. Waar het paradijs is, behoef ik niet te vragen, omdat ik daar reeds in ben.

* * *

In het jaar dertig was het de tijd van de Cholera. De oude Strausz zat in de lerenstoel, de tafel aan zijn linkerkant, de lamp achter zich, om niet in het licht te moeten zien, het oogscherm op het hoofd, de pijp in de mond. Zijn dochter jaagde het stof op van de boeken en koeranten, die de boekhandelaar had gestuurd: plotseling riep hij: Hoor eens, Caroline, de cholera komt spoedig ook hierheen. Hebben wij nog genoeg graven op het begraafplaats. Hoeveel? "Zes, vader" Nu, zeide hij, "eerst de dames." Dus, één voor u, één voor mama, één voor mij—och nee—ik zal wel twee nodig hebben, omdat ik zo sterk ben. Dus daar zijn er vier, met de hulpprediker—twee blijven dan nog over. Weet ge wat, mijnheer? Laat u naast ons begraven; wij zullen in het graf goede buurschap houden en nog beter in de hemel. Heere God, wat een blijdschap, als wij daar bijmekaar zitten en een engel komt en zegt: Gij Iserlohnse leraars! van avond om zes uur komt er weer een uit uwe gemeente uit Iserlohn.—Neen, wacht—in de

hemel behoef ik geen horloge meer op te draaien, of te laten repareeren." Toen begon Strausz te zingen: o Eeuwigheid, tijd zonder tijd, en allen moesten medezingen.

* * *

Paulus zegt ergens: "Ik leef, maar niet meer Ik." Een kristen kan zeggen "Ik sterf, maar niet meer Ik." De dood is voor hem geen sterven meer. Wie sterft, en in het graf wordt gelegd, die overkomt niets anders dan wat met een plant gebeurt, die uit de bloempot in de open grond geplant wordt, om krachtiger te kunnen groeien. Zo legt de dood de mens in de open grond, maar terwijl op aarde de ontbinding voortgaat bloeit de gelovige ziel daarboven naar de hemel toe. Omdat de plant te groot zou worden, moet de tuinman de pot—het lichaam—stuk slaan.

* * *

"Eens spraken wij over grafschriften," vertelt de hulpprediker. "Ik vroeg hem, wat wij op zijn graf zouden schrijven? Zijt ge bij een klipkapper in de leer geweest? vraagde Strausz. Dat moet ieder die grafschriften wil maken. Hij moet eerst monument-stijl leren. Wanneer gij iets op mijn graf wilt schrijven, schrijf dan:

"Hier ligt de oude Strauz.
Hij is van moeiten vrij.
Hij is thuis!"

* * *

De visvangst van Petrus is een geschiedenis voor predikanten. Daar leert men, hoe men zich zelven eerst gevangen geven moet, voordat men anderen vangen kan.

Als hij eens hoorde van een predikant, die wel in de kerk preekte, maar de zieken in huis niet bezocht, zeide Strausz: "De man schijnt veel te houden van het voeren van beesten op de stal: maar ik heb daarbij toch mijne bezwaren: want wie te lui is zijne kudde op de weide te brengen, zal ze ook op de stal laten verhongeren.

* * *

Van vele predikanten kan men niet zeggen, dat zij arbeiders in de wijnbergen zijn. Zij arbeiden alleen in de Wijn, en zijn lang over de bergen heen. (Hij dacht aan hen, wier bezoldiging kwam uit wijnbergen.)

De mensen te Nazareth wilden de Heere Jezus van de rots afwerpen; heden, wanneer men preekt, zoals Jezus te Nazareth, willen ze ons van de predikstoel afwerpen. Dat is ook een berg, ofschoon maar een van hout.

* * *

Van een leraar, die anders preekte, dan hij leefde, zeide Strausz: Hij verkondigt, wat hij niet gelooft: en hij gelooft wat hij niet verkondigt.

Omdat deze man voor de vuist sprak—(d.i., zonder voorbereiding de preek uit de mauw schudde)—zeide hij: dat is natuurlik. Ook wanneer hij gestudeerd had, extemporirt hij toch, d.i. hij preekt uit de tijd (ex tempore) en niet uit de eeuwigheid en uit het Woord Gods.

Wanneer iemand erg verzot was op de fooien voor kerkelike diensten, dan zeide Strausz: hij is van paard veranderd, en is uit de theologie op de "rechten" gekomen.

* * *

Tot een jonge leraar, die in zijn tegenwoordigheid in zijn predicatie de gemeente met ernst en waarheid, maar niet zonder eigen vuur en zelfverheffing over haar leven bestraft had, zeide hij, onder vier oogen in liefde: Mijn lieve kollega: het is veel gemakkeliker iemand het hoofd dan de voeten te wassen: bij het laatste moet men zich bukken. Een enkel woord een mens in het oor gezegd, wordt beter verstaan, dan een hele preek, die hem van de predikstoel toegeschreeuwd wordt. Hartstocht veroorzaakt—lijden.

* * *

Over de vrucht van Gods Woord en den arbeid in het Koningrijk Gods, zeide Strausz eens: Wij zaaien, planten en maken nat: God geeft de wasdom, maar de aren staan op zulke hooge stengels, dat wij ze hier onder niet kunnen zien. Maar ze worden gezien van boven uit de hemel.

OOM SAREL FONDS.

Verantwoord 15 April		£317	8	6
Ingekomen:				
Mevr. W. J. Smit	2/6			
Mnr. W. J. Smit W.zn.	2/-			
Mevr. W. J. Smit	3/6	0	8	0
Lijst van mnr. J. J. Viljoen, Middelburg		2	2	6
Lijst Br. W. J. L. Opperman, Bloemhof: W. Opperman 2/6, F. Kleynhans 2/6, M. Kleynhans 2/-, N. Jacobs 3/-, A. Jacobs 3/-, J. Opperman 2/6, A. Opperman 2/6, A. Strauss 2/6, M. Strauss 2/6, B. Henning 2/6, F. Kleynhans 5/-, P. Kleynhans 1/-, F. Kleynhans 1/-, S. Opperman 1/-, W. Opperman 1/-, Sarie Opperman 1/-,		1	15	6
Uit Humpata door Br. Z. Roberts		46	11	6
		£368	6	0

VERSLAG VAN DE ALG. KASSIER OVER MEI 1919.

Alg. Fonds. Bijdragen:				
Gem. Makwassie	£10	0	0	
Gem. Lichtenburg ...	17	5	6	
Gem. Middelburg... ...	26	18	9	
				£54 4 3
Almanakken:				
Ds. v. Belkum	5	11	0	
E. J. Visage	2	9	6	
A. J. Els	1	10	0	
				9 10 6
Roosters Ds. v. Belkum				0 4 6
Vormen Ds. v. Belkum				0 14 0
				£64 13 3
Weduwfonds, Bijdragen:				
Gem. Bethal	2	2	3	
Gem. L. Trichardt ...	2	6	0	
Gem. Eendracht	0	2	6	
Gem. Johannesburg ...	4	15	1	
Gem. Wolmaransstad .	2	11	5	
Gem. Volksrust	4	8	7	
Gem. Makwassie	23	15	0	
Gem. Heilbron	1	3	3	
Gem. Middelburg... ...	7	3	5	
Gem. Trichardsfontein	4	15	5	
				53 2 11
Interest:				
P. Jansen	60	0	0	
F. G. P. Peters	7	10	0	
C. A. v. d. Plas	6	0	0	
				73 10 0
Verbanden:				
P. Jansen				1000 0 0
Studiefonds:				
Makwassie				7 19 6
Theol. Kweekschool:				
Heidelberg	2	2	0	
E. N. Jacobs	2	5	6	
Zwartruggens...	85	0	0	
				89 7 6
Hervormer:				
Intekening...				20 4 3
				£1308 17 5

H. J. L. TH. ROORDA,
Alg. Kassier.

ADVERTENTIE.

De Kerkeraad van Krugersdorp vraagt applikaties voor Koster, en voor Orgelist, die moeten niet later ontvangen worden dan 10 uur in de morgen van 12 Juli.

D. MöLLER, Scriba.

DOODBERICHT.

Het heeft de Heer van dood en leven behaagd van mij weg te nemen

PIETER BAREND BOTHA,

na een gelukkige echtverbintenis van 25 jaren, in de ouderdom van 63 jaren, 1 maand en 9 dagen, op 26 April 1919. Lijdende aan een inwendige kwaal is hij bezweken 11 dagen na een operatie in het hospitaal alhier. Hij was alom bekend en bemind, een vriend van kinderen. Zijn leven was in de dienst des Heren, ouderling en orgelist, superintendent der Zondagscholen, catechiseermeester, en altijd gereed begrafenissen te leiden. Hoe zullen wij hem missen!

Wij aanbidden en zwijgen stil, hij is bij zijn Heer die hij zo innig liefhad en getrouw gediend heeft. Hij is niet gestorven maar slaapt.

Wij danken alle vrienden voor deelneming in ons onherstelbaar verlies, ook Di. du Plessis en Bartlett voor hun bijstand en troostrijke woorden

De bedroefde echtgenote:

SUSANNA M. BOTHA en
17 kinderen en 20 kleinkinderen.